

Harjoitustyö TILM3558

Työn voi tehdä haluamallaan tilastollisella ohjelmistolla.

Kirjoita harjoitustyön raportti erilliseen dokumenttiinsa, jonka voit tallentaa esim. word- tai pdf-muodossa. Tulosten tulkintaan kannattaa kiinnittää huomiota, esim. pelkkä huomio siitä, että jokin yhteys on merkitsevä, ei riitä. Tulosteet liitetään erikseen joko yhtenä tai useampana liitteenä. **Työn palautus Moodlen palautuslaatikkoon.**

Numeeristen vastemuuttujien mallitus:

Elinolo2020 (Tilastokeskuksen elinolotutkimuksen aineisto, N=2199)

Kukin opiskelija puolestaan poimii 700 kokoisen satunnaisotoksen kyseisestä datasta seuraavalla tavalla:

SPSS:llä

Transform-Random Number Generators...

Set Starting Point-Fixed Value-annetaan oma opiskelijanumero-Ok

DATA>SELECT CASES>RANDOM SAMPLE OF CASES>

EXACTLY **700** CASES FROM THE FIRST **2199** CASES

CONTINUE>

UNSELECTED CASES ARE FILTERED>

R:llä

```
library(foreign)
ht1.dat<-read.spss("elinolo2020.sav", to.data.frame=TRUE)
attach(ht1.dat)

# Suluissa olevan 1:n tilalle oma opiskelijanumero
set.seed(1)

# 700 kokoinen otos
oma.otos1<-ht1.dat[sample(nrow(ht1.dat), 700), ]
attach(oma.otos1)
```

1. Varianssianalyysi

Tutki, onko sukupuolella ja asumisahtaudella yhteyttä asunnon pinta-alaan.

2. Regressiomalli

Tutki, onko kotitalouden kuluttajayksiköiden lukumäärällä, asumismenoilla yhteensä ja alueella asumisajalla yhteyttä asunnon pinta-alaan.

3. Toistomittausmalli

Toistomittausaineisto2020 (7 maasta kerätty aineisto potilaan ohjauksesta, N=1299)

Kukin opiskelija puolestaan poimii 600 kokoisen satunnaisotoksen kyseisestä datasta seuraavalla tavalla:

SPSS:llä

Transform-Random Number Generators...

Set Starting Point-Fixed Value-annetaan oma opiskelijanumero-Ok

DATA>SELECT CASES>RANDOM SAMPLE OF CASES>

EXACTLY **600** CASES FROM THE FIRST **1299** CASES

CONTINUE>

UNSELECTED CASES ARE FILTERED>

R:llä

```
library(foreign)
```

```
ht2.dat<-read.spss("Toistomittausaineisto2020.sav", to.data.frame=TRUE)
```

```
attach(ht2.dat)
```

```
# Suluissa olevan 1:n tilalle oma opiskelijanumero
```

```
set.seed(1)
```

```
# 600 kokoinen otos
```

```
oma.otos2<-ht2.dat[sample(nrow(ht2.dat), 600), ]
```

```
attach(oma.otos2)
```

Tutkijalla on hypoteesi, että potilaan mielestä saatu ohjaus leikkauksen jälkeen toiminnallista seikoista (Functional_M2) on ollut vähäisempää kuin odotettu ennen leikkausta (Functional_M1). Eli keskiarvo toisessa mittauksessa on matalampi. Lisäksi kiinnostaa se, onko tuo ero mittausten välillä erilainen sukupuolittain.

Tutki saavatko nämä tutkimushypoteesit tukea mallittamalla aineisto toistettujen mittausten varianssianalyysillä.

Huom. Numeeristen vastemuuttujien mallituksessa on varianssianalyysien osalta tehtävä tarvittava kuvaileva tarkastelu ja regressiomallissa yhteyksien suoraviivaisuuksien tarkastelu ja jäännöstarkastelu.

Kategoristen vastemuuttujien mallitus:

EK2011 (eduskuntavaaliaineisto vuodelta 2011, N=1318)

Kukin opiskelija puolestaan poimii 900 kokoisen satunnaisotoksen kyseisestä datasta seuraavalla tavalla:

SPSS:llä

Transform-Random Number Generators...

Set Starting Point-Fixed Value-annetaan oma opiskelijanumero-Ok

```
DATA>SELECT CASES>RANDOM SAMPLE OF CASES>  
EXACTLY 900 CASES FROM THE FIRST 1318 CASES  
CONTINUE>  
UNSELECTED CASES ARE FILTERED>
```

R:llä

```
library(foreign)
```

```
ht3.dat<-read.spss("EK2011.sav", to.data.frame=TRUE)
```

```
attach(ht3.dat)
```

```
# Suluissa olevan 1:n tilalle oma opiskelijanumero
```

```
set.seed(1)
```

```
# 900 kokoinen otos
```

```
oma.otos3<-ht3.dat[sample(nrow(ht3.dat), 900), ]
```

```
attach(oma.otos3)
```

Muuttujien riippuvuus rakenne

1. Tarkastellaan muuttujia sukupuoli (d2), työttömyys viimeisen 12 kuukauden aikana (k32) ja oman sukupuolen 2011 eduskuntavaaleissa äänestäminen (k23). Tee ensin yksiulotteiset frekvenssijakaumat ja kolmen muuttujan ristiintaulu.

Onko 3-ulotteisessa ristiintaulussa nollasoluja ?

2. Tarkastele kolmen muuttujan välisiä riippuvuuksia loglineaaristen mallien avulla. Ota mukaan muuttujista vain ne luokat, joissa havaintoja on yli 10.

Millaiset riippuvuudet muuttujien välillä askeltavan menetelmän avulla valittuun malliin jäivät ?

Mikä on mallin generoiva luokka?

Mikä on mallin yhteensopivuustestin p-arvo ?

Mikä on standardoitujen jäännösten vaihteluväli ?

3. Tee mallin mukainen yhteyksien jatkotarkastelu ristiintauluin ja tulkitse malli riviprosenttien avulla.

Kaksiluokkainen selitettävä muuttuja

1. Tutki muuttujien sukupuoli (d2) ja ikä yhteyttä työttömyyteen viimeisen 12 kuukauden aikana (k32) käyttämällä logistista regressiomallia.

2. Mitkä muuttujat selittävät työttömyyttä ?

Tulkitse yhteydet OR:ien avulla. Raportoi myös luottamusvälit OR:ille.

Mikä on mallin Nagelkerke selitysaste ?

Monimuuttujamenetelmät:

pankkiotos2020 (todellinen asiakasaineisto, N=2453)

Kukin opiskelija puolestaan poimii 1500 kokoisen satunnaisotoksen kyseisestä datasta seuraavalla tavalla:

SPSS:llä

Transform-Random Number Generators...

Set Starting Point-Fixed Value-annetaan oma opiskelijanumero-Ok

```
DATA>SELECT CASES>RANDOM SAMPLE OF CASES>  
EXACTLY 1500 CASES FROM THE FIRST 2453 CASES  
CONTINUE>  
UNSELECTED CASES ARE FILTERED>
```

R:llä

```
library(foreign)
```

```
ht4.dat<-read.spss("pankkiotos2020.sav", to.data.frame=TRUE)
```

```
attach(ht4.dat)
```

```
# Suluissa olevan 1:n tilalle oma opiskelijanumero
```

```
set.seed(1)
```

```
# 1500 kokoinen otos
```

```
oma.otos4<-ht4.dat[sample(nrow(ht4.dat), 1500), ]
```

```
attach(oma.otos4)
```

Muuttujien ryhmittely

1. Muodosta pääkomponenttianalyysillä luokitelluista muuttujista (41 kpl :
autom_lainan_perinta_luok - kulutusluotot1_luok) pääkomponentteja ominaisarvokriteerin
mukaan. (Promax-rotaatio)
2. Talleta havaintomatriisiin uusiksi muuttujiksi pääkomponenttipistemäärät.
3. Nimeä uudet muuttujat (pääkomponentteihin latautuneiden muuttujien mukaisesti).

Havaintojen ryhmittely

4. Käytä näitä uusia muuttujia klusterianalyysissä, jossa muodostat asiakasryhmiä K-means
menetelmällä lähtien kahdesta klusterista viiteen tai kuuteen klusteriin saakka. Kuvaile
muodostamiasi ryhmiä.